YTTRANDE ENLIGT DELEGATION
2018-09-03 TRN 2018-0115

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

n.remissvar@regeringskansliet.se
pia.diring@regeringskansliet.se

Yttrande EU-kommissionens förslag COM (2018) 372–375, 382, 390 och 471–473 (N2018-03829-RTS)

Näringsdepartementet har översänt EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden samt Europeiska havs- och fiskerifonden, och om finansiella regler för dessa fonder och för Asyl- och migrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för gränsförvaltning och visering; de fondspecifika förordningsförslagen, ett förslag till förordning om särskilda bestämmelser för målet Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) med stöd av Europeiska regionala utvecklingsfonden och finansieringsinstrument för externa åtgärder samt ett förslag till förordning om en mekanism för lösning av rättsliga och administrativa problem i ett gränsöverskridande sammanhang (COM (2018) 372-375, 382, 390 och 471-473).

Sammanfattning

Landstinget:

- Anser att EU-kommissionen borde ha tagit fram en ny strategi som ersätter EU2020.
- Välkomnar rationaliseringen av fonder och program, minskning av regelverk, gemensamma bestämmelser för fonder, mer proportionerlig projektadministration och möjligheter till omprioritering.
- Välkomnar förslaget att låta ett mått för migration ingå i nyckeln för fördelning av fondmedel.
- Anser att landsbygdsprogrammet bör ingå i förordningen om gemensamma bestämmelser.
- Föreslår att regional utvecklingsfonden, socialfonden och delar av landsbygdsprogrammet sammanfogas till en fond för hållbar regional utveckling.
- Understryker vikten av synergier mellan olika EU-instrument

Stockholms läns landsting
Tillväxt- och regionplaneförvaltningen
Box 22550
104 22 Stockholm

Telefon: 08-123 130 00
E-post: registrator.trf@sll.se
www.sll.se
www.rufs.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016

- Välkomnar att 11 tematiska mål har gjorts om till fem mål.
- Välkomnar planeringsprincipen att initialt planera för programperiodens första fem år.
- Stödjer EU-kommissionens förslag att kunna ta fram flerfondsprogram.
- Välkomnar EU-kommissionens förslag att öka öronmärkningen för hållbar stadsutveckling.
- Avvisar förslaget att göra skillnad mellan gränsöverskridande samarbete för land- och sjögränser.
- Välkomnar sammanslagningen av flera fonder till ESF+.
- Understryker vikten av att ESF+ ska ingå som en integrerad komponent i det regionala utvecklingsarbetet.
- Välkomnar förslaget till inrättandet av Asyl- och migrationsfonden.

Övergripande synpunkter

Landstinget anser att EU-kommissionen borde ha tagit fram en ny strategi som ersätter EU2020 för att skapa ett övergripande politiskt ramverk för styrningen av Europas utveckling för samtliga politikområden, fonder och program. Att i stället formulera politiska mål i en förordning anser landstinget inte är ändamålsenligt och riskerar att skapa otydlighet i styrningen av fonderna. En förordning bör vara ett förvaltningsinstrument för att verkställa den politiska inriktningen.

Landstinget noterar att EU-kommissionens förslag innebär rationalisering av fonder och program, minskning av regelverk, gemensamma bestämmelser för fonderna, mer proportionerlig projektadministration samt regelverk som möjliggör omprioriteringar inom och mellan fonderna. Landstinget förutsätter att regeringen framöver i överensstämmelse med EU-kommissionens förslag kommer att minska det nationella regelverket och skapar ett enhetligt nationellt regelverk för dessa fonder samt fullföljer EU-kommissionens intentioner för mer proportionerlig projektadministration. Landstinget välkomnar dessa ändringar och menar att detta kommer att underlätta för regionala och lokala aktörer att söka medel ur dessa fonder och leda till en mer effektiv användning av fondmedel i det regionala utvecklingsarbetet.

Landstinget välkomnar EU-kommissionens förslag att låta ett mått för migration ingå i nyckeln för fördelning av medel ur fonderna. Jämfört med andra europeiska storstadsregioner har Stockholmsregionen tagit emot ett relativt större antal migranter under de senaste åren. Det är viktigt att ta hänsyn till de storstadsspecifika utmaningarna i samband med migrationsströmmar vid fördelningen av medel ur fonderna.

Landstinget anser att landsbygdsprogrammet bör ingå i förordningen om gemensamma bestämmelser. Att landsbygdsprogrammet inte ingår i dessa gemensamma bestämmelser innebär en risk att synergier mellan projekt som finansieras genom landsbygdsprogrammet och projekt som finansieras genom regional utvecklingsfonden (ERUF) eller socialfonden (ESF+) uteblir. I den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen RUFS 2050 förespråkar landstinget ett mer integrerat förhållningssätt för regionens utveckling vad gäller synergier mellan regionens urbana och glesbygdsområden.

I andra sammanhang har landstinget under året föreslagit att den regionala utvecklingsfonden (ERUF), socialfonden (ESF) och delar av landsbygdsprogrammet bör sammanfogas till en europeisk fond för hållbar regional utveckling. Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen RUFS 2050 har sin utgångspunkt i ett förstärkt hållbarhetsperspektiv med människan i fokus samt ett mer integrerat förhållningssätt mellan hållbarhetens sociala, ekonomiska och ekologiska aspekter. Vid genomförandet av RUFS 2050 (perioden 2018–2026) ska det integrerade hållbarhetsperspektivet tillämpas, vilket framöver också kommer att gälla regionala projekt finansierade genom EU-strukturfonderna. En fond för hållbar regional utveckling skulle underlätta finansiering av projekt utifrån ett mer integrerat hållbarhetsperspektiv som exempelvis både har arbetslösa individer och växande små och medelstora företag som målgrupp eller projekt med fokus på hållbar stadsutveckling med omliggande landsbygd.

Förslag till gemensamma bestämmelser
COM (2018) 375

Landstinget välkomnar EU-kommissionens förslag till gemensamma bestämmelser för sju fonder vilket förebygger fragmenteringen av fondförvaltningen. Gemensamma bestämmelser kommer att underlätta för regionala och lokala aktörer att förstå hur medel ska sökas från dessa fonder. De gemensamma bestämmelserna skapar likaså förutsättningar för en mer enhetlig och därmed effektivare förvaltning och administration oavsett fond.

EU-kommissionen föreslår att *"synergier mellan olika EU instrument (t.ex. Jordbrukspolitik, Horisont Europa) kommer att uppmuntras genom den strategiska planeringsprocessen"*, vilket landstinget anser inte ger garantier att de eftertraktade synergierna kommer att uppstå. Landstinget efterfrågar därför en starkare styrning från EU-kommissionen som säkerställer en tvärsektoriell samordning för de olika EU instrument inom kommissionens organisation och i medlemsstaterna.

Landstinget understryker vikten av EU-kommissionens förslag till minskning av onödig administrativ börda för mottagare och förvaltningsorgan. Proportionalitetsprincipen, att mindre projekt ska kunna använda förenklade kostnadsalternativ samt EU-kommissionens förslag att kunna lita på nationella system för projekt med lägre risk, anser landstinget är goda förvaltningsprinciper och välkomnar dessa. Landstinget förutsätter att regeringen framöver kommer att ge uppdrag till berörda förvaltningsmyndigheter att tillämpa dessa förvaltningsprinciper på ett enhetligt sätt.

Landstinget välkomnar att den nuvarande programperiodens 11 tematiska mål har förenklats och gjorts om till fem (politiska) mål i denna förordning. Detta skapar en större fokusering. Dock anser landstinget att politiska mål inte bör formuleras i en förordning, som tidigare angivits.

Landstinget välkomnar planeringsprincipen som innebär att planeringen initialt ska omfatta programperiodens första fem år och att programperiodens sista två år planeras utifrån halvtidsöversynen. Detta gör strukturfonderna mer resilient på längre sikt och skapar förutsättningar att anpassa fonderna utifrån nya utvecklingar och förutsättningar i Europa, medlemsstaterna och regionerna.

Landstinget stödjer EU-kommissionens förslag att kunna prioritera om (upp till 5 %) av medel inom en fond utan formell ändring av programmet och att medlemsstaterna får begära en överföring av högst 5 % av ett programs anslag från en fond till en annan fond. Erfarenheter från den nuvarande programperioden visar att utvecklingen i Stockholmsregionen har skapat ändrade förutsättningar för regionens utveckling, till exempel 2015 års höga tillströmning av flyktingar. Behovet för en mer flexibel tillämpning av strukturfonderna i samband med ändrade förutsättningar för regionens utveckling har varit evident under de senaste åren.

Landstinget understryker EU-kommissionens förslag att minska den administrativa bördan och öka användningen av förenklade kostnadsalternativ (schablonbelopp, standardiserade skalor av enhetskostnader eller enhetsbelopp) samt att möjliggöra att utbetalningar kontrolleras på grundval av de uppnådda resultaten snarare än en detaljerad ekonomisk revision. Erfarenheter från den nuvarande programperioden visar att flera lokala och regionala aktörer uppger att inte välja att söka medel från strukturfonderna just på grund av den upplevda komplicerade projektadministrationen.

Landstinget välkomnar därför även EU-kommissionens förslag att minska antal kontroller och revisionens omfång.

Landstinget stödjer EU-kommissionens förslag om att Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden gemensamt får stödja program (flerfondsprogram) och uppmanar regeringen att möjliggöra för regionala program som finansieras av båda fonderna i Sverige.

Förslag till förordning om ERUF och Sammanhållningsfonden COM (2018) 372

EU-kommissionens förslag till tematisk koncentration för dessa fonder genom fokusering på målen *Ett smartare Europa* och *Ett grönare och koldioxidsnålare Europa* kan ge risk för inlåsningseffekter och isolerade projekt inom dessa områden. Landstinget håller med att en fokusering behövs och vill därför understryka vikten av samordningen mellan fonderna och t.ex. ESF+ för att minska risken. I Stockholmsregionen tillämpar Strukturfondspartnerskapet den s.k. Stockholmsmodellen. Detta innebär bland annat att det regionala strukturfondsprogrammet och den regionala handlingsplanen för ESF har kopplats ihop för att kunnat mobilisera projekt utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Modellen skapar därmed förutsättningar för samverkan och synergier mellan projekt som finanserias genom ERUF och ESF. Erfarenheter visar dock att en regional samordning mellan fonderna hindras av bristfälliga samordning i förvaltning av fonderna på nationell nivå.

Landstinget välkomnar EU-kommissionens förslag att öronmärkningen för hållbar stadsutveckling ska öka från fem till minst sex procent. I Stockholmsregionen används under nuvarande programperiod hela budgeten för ERUF och ESF för projekt som bidra till hållbar stadsutveckling. Erfarenheter visar att hållbar stadsutveckling (eller hållbar regional utveckling) som övergripande tema skapar förutsättningar för synergieffekter mellan projekt finansierad genom ERUF och ESF. Landstinget vill framhäva storstädernas viktiga roll i Europas utveckling. Den fortsatt ökande urbaniseringen ger både möjligheteter och utmaningar som behöver adresseras inom den europeiska sammanhållningspolitiken. I detta sammanhang vill landstinget påpeka att relation stad-landsbygd behöver få större utrymme.

Förslag till förordning om mekanism för lösning av rättsliga och administrativa problem i ett gränsöverskridande sammanhang och Sammanhållningsfonden
COM (2018) 373
Landstinget välkomnar EU-kommissionens förslag att adressera rättsliga och administrativa problem i ett gränsöverskridande sammanhang och EU-kommissionens förslag till en frivillig mekanism för att lösa rättsliga problem i gränsområden. Landstinget understryker vikten av att underlätta det gränsöverskridande arbete som är av vikt för Stockholmsregionen i ett Östersjöregionsperspektiv.

Förslag till förordning om särskilda bestämmelser för målet europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) med stöd av europeiska regionala utvecklingsfonden och finansieringsinstrument för externa åtgärder
COM (2018) 374
Landstinget avvisar EU-kommissionens föreslag att *"komponenten gränsöverskridande samarbete kommer att inriktas på landgränser medan den gränsöverskridande samarbete vid sjögränser kommer att ingå i den utvidgade komponenten för "transnationellt samarbete och havssamarbete"*. För Stockholmsregionen är det gränsöverskridande samarbete (som t.ex. finansieras av Interreg-programmet Central Baltic) av stor vikt för regionens utveckling i ett Östersjöperspektiv. Landstinget anser att det inte ska finnas skillnad mellan land- eller sjögränser vad gäller det gränsöverskridande samarbetet.

Förslag till förordning om Europeiska socialfonden+ (ESF+)
COM (2018) 382
Landstinget välkomnar EU-kommissionens förslag att slå ihop den nuvarande ESF, Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (Fead), programmet för sysselsättning och social innovation (EaSI) och program för unionens åtgärder på hälsoområdet (folkhälsoprogrammet). Sammanslagningen skapar en fond som på ett mer integrerat sätt kan adressera regionernas sociala utmaningar utifrån flera perspektiv. Detta är ytterligare ett steg att förenkla arbetet med EU-strukturfonderna.

Landstinget understryker EU-kommissionens intention att *"ESF + kommer att bidra till att bygga upp ett socialt Europa och bidra till att stärka den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen"*. Landstinget menar att det är viktigt att ESF+ inte kommer att implementeras som en "sektor-fond" för att adressera sociala utmaningar men som en integrerad komponent i det regionala utvecklingsarbetet så att regionerna kan nyttja medel från ESF+ för att skapa förutsättningar för en hållbar regional tillväxt och utveckling.

Förslag till förordning om europeiska havs- och fiskerifonden och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014
COM (2018) 390

Landstinget välkomnar att den europeiska havs- och fiskerifonden ingår i förordningen för gemensamma bestämmelser. Detta skapar förutsättningar för att under kommande programperioden stärka synergier mellan projekt finansierad genom havs- och fiskerifonden och projekt finansierad genom ERUF och ESF+. Landstinget vill understryka vikten av att förvaltningen av havs- och fiskerifonden bör skapa förutsättningar för synergier. För Stockholmsregionen är utvecklingen av en hållbar blå ekonomi av stor vikt för utvecklingen av regionens kustsamhällen och skärgården som en integrerad del i regionens utveckling.

Förslag till förordning om inrättande av Asyl- och migrationsfonden
COM (2018) 471

Landstinget välkomnar EU-kommissionens förslag att utöka ramen för hanteringen av migration och de yttre gränserna och inrättandet av Asyl och migrationsfonden. För Stockholmsregionen med relativt stort tillflöde av invånare genom migration jämfört med andra storstadsregioner i Europa är det av stor vikt att denna frågan får ett förstärkt fokus inom EU.

Landstinget anser att det är viktigt att projekt som kommer att finansieras genom fonden är specifika och ska komplettera de åtgärder som finansieras genom ERUF och ESF+, som EU-kommissionen förslår. För detta behöver fonden få en tydlig koppling till det regionala utvecklingsarbetet i regionen.

Förslag till förordning om inrättande av Fonden för inre säkerhet
COM (2018) 472
Landstinget välkomnar EU-kommissionens förslag att genom inrättandet av Fonden för inre säkerhet adressera gemensamma utmaningar kring terrorangrepp, organiserad brottslighet och it-brottslighet. Landstinget avstår från synpunkter eftersom fonden är främst relevant för myndigheter med ansvar för brottsbekämpandet. Landstinget vill dock framhäva vikten av att vid implementeringen av fonden tillämpa ett regionalt perspektiv. Inte minst för en storstadsregion som Stockholmsregionen är detta område av stor vikt för en hållbar utveckling, skapa förutsättningar för att förebygga dessa typer av brottslighet samt öka tryggheten för regionens invånare.

Förslag till förordning om inrättande, som en del av Fonden för integrerad gränsförvaltning, av instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och visering
COM (2018) 473
Landstinget välkomnar EU-kommissionens förslag till inrättande av instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och visering. EU-kommissionen föreslår en viktning av medel i fonden där 20 % av medlen ska gå till flygplatser. Vid implementeringen av fonden är det viktigt att Stockholmsregionen kan ta del av medel från fonden i utvecklingen av Arlanda flygplats.

Hanna Wiik
Förvaltningschef
Tillväxt- och regionplaneförvaltningen

Evert Kroes
Nämndsekreterare